

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave a úrovni starostlivosti o žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia na gymnáziách a v stredných odborných školách v školskom roku 2008/2009 v SR

Z celkového počtu 753 stredných škôl sa úloha plnila v rámci tematických inšpekcií v **113** (15,00 %), z toho na **48** gymnáziách (19,12 %), na 35 štátnych, 10 cirkevných, 3 súkromných a v **65** stredných odborných školách (12,94 %), v 50 štátnych, 1 cirkevnej, 14 súkromných. S vyučovacím jazykom maďarským boli 2 gymnáziá, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 3 gymnáziá a 4 stredné odborné školy. Podkladom pre získanie informácií o stave a úrovni starostlivosti o žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) bolo zadanie dotazníka riaditeľom stredných škôl a rozhovory s riaditeľmi.

Z celkového počtu sledovaných **gymnázií** evidovali na **13** (27,08 %) **157** žiakov zo (SZP). V Bratislavskom, Trnavskom a Prešovskom kraji na kontrolovaných gymnáziách neevidovali žiakov zo SZP. V 65 kontrolovaných **stredných odborných školách** (SOŠ) malo **25** škôl (38,46 %) **455** žiakov zo SZP, (najviac žiakov zo SZP bolo evidovaných v 1 SOŠ v Prešovskom kraji - 147) .

Tabuľka č. 1 **Počty žiakov zo SZP v kontrolovaných školách v školskom roku 2008/2009**

Kraj	Gymnázia				SOŠ			
	počet				počet			
	školy	žiaci	školy so žiakmi zo SZP	žiaci zo SZP	školy	žiaci	školy so žiakmi zo SZP	žiaci zo SZP
Bratislavský	7	619	-	-	8	2 949	2	3
Trnavský	5	1 512	-	-	10	1 102	2	12
Trenčiansky	6	3 049	1	4	12	4 382	3	50
Nitriansky	7	3 088	1	13	4	1 990	3	24
Žilinský	4	1 114	1	5	7	3 285	1	1
Banskobystrický	8	2 773	5	92	6	1 468	4	63
Prešovský	4	1 371	-	-	5	1 238	1	147
Košický	7	2 073	5	43	13	4 458	9	155
Spolu za SR	48	15 599	13	157	65	20 872	25	455

Dochádzka do školy žiakov zo SZP na **gymnáziách** nevyžadovala od riaditeľov škôl prijímať opatrenia na jej zlepšenie. V sledovaných školách žiaci zo SZP vymeškali priemerne na 1 žiaka od 12,43 do 83,80 hodín, čo je porovnateľné s počtom vymeškaných hodín u ostatných žiakov. Počet neospravedlnených hodín bol v priemere na 1 žiaka najviac 0,25 hodín.

V **stredných odborných školách** bola dochádzka do školy v porovnaní s gymnáziami horšia. Priemerný počet vymeškaných hodín na 1 žiaka bol u žiakov so SZP v I. polroku školského roku 2008/2009 v priemere od 8,25 do 105,00 hodín a počet neospravedlnených hodín bol od 0,94 do 10 hodín. Najviac neospravedlnených hodín (10) mali žiaci v Prešovskom kraji. V tejto škole problém dochádzky riešili na triednych aktívoch, zákonní zástupcovia boli pravidelne písomne informovaní o dochádzke na vyučovanie a zároveň boli prijaté výchovné opatrenia za porušenie školského poriadku v súvislosti s dochádzkou (znižený stupeň zo správania za neodôvodnenú absenciu). V Banskobystrickom kraji využívali školy pravidelné konzultácie rodičov s triednymi učiteľmi ako aj majstrami odbornej výchovy. Pri prevencii záškoláctva 1 SOŠ spolupracovala s miestnou samosprávou, centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a úradom práce.

Výchova a vzdelávanie žiakov zo SZP na **gymnáziách** nevyžadovali špeciálne úpravy organizácie výchovy a vzdelávania, v 1 škole bolo povolené vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Na 2 gymnáziách bol pre žiakov k dispozícii školský pedagóg, školský psychológ, na 1 gymnáziu aj asistent učiteľa a vo všetkých školách výchovný poradca. Z celkového počtu 157 žiakov zo SZP neprospelelo 9 žiakov (5,73 %). Najväčší počet neprosievajúcich žiakov (8) bol v Banskobystrickom kraji. Zníženú známku zo správania mali 6 žiaci, pokarhanie triednym učiteľom bolo udelené 3 a riaditeľom školy tiež 3 žiakom. Pochvaly triednym učiteľom boli udelené 23 žiakom a riaditeľom školy 6 žiakom (tabuľka č. 2, č. 3).

V 4 **Stredných odborných školách** (17,39 %) uplatnili úpravu organizácie výchovy a vzdelávania i prostredia, v 3 (4,61 %) zabezpečili výchovu a vzdelávanie žiakov podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Riaditelia škôl uviedli, že v 6 školách (26,08 %) je pre žiakov k dispozícii špeciálny pedagóg, v 9 školách (39,13 %) školský psychológ a vo všetkých školách výchovný poradca. Z celkového počtu 455 žiakov zo SZP neprospelelo 56 žiakov (11,14 %). Pri klasifikácii správania bolo 51 žiakov (11,20 %) hodnotených stupňom 2, 42 žiakov (9,23 %) stupňom 3 a 6 žiakov (1,31 %) stupňom 4. Na posilnenie disciplíny a za menej závažné previnenia voči školskému poriadku boli uložené napomenutia a pokarhania triednym učiteľom 78 žiakom (17,14 %) a 18 žiakom (3,95 %) pokarhania riaditeľom školy. Za vzorné správanie a plnenie povinností bola udelená pochvala triednym učiteľom 26 žiakom (5,71 %) a 15 žiakom (3,29 %) riaditeľom školy (tabuľka č. 2, č. 3). Na zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov prijali riaditelia v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji opatrenia, zamerané na zlepšenie individuálneho prístupu triednych učiteľov, majstrov odbornej výchovy a ostatných učiteľov k týmto žiakom. Opatrenia sa týkali aj spolupráce s poradenskými inštitúciami na sledovanie psychického vývinu žiakov a sociálnych vzťahov v triedach.

Tabuľka č. 2 **Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov zo SZP**

Kraj	Gymnázia		SOŠ	
	počet žiakov		počet žiakov	
	prospeievajúci	neprospeievajúci	prospeievajúci	neprospeievajúci
Bratislavský	-	-	3	-
Trnavský	-	-	12	-
Trenčiansky	4	-	44	6
Nitriansky	13	-	21	3
Žilinský	5	-	1	-
Banskobystrický	84	8	40	23
Prešovský	-	-	147	-
Košický	42	1	131	24
Spolu za SR	148	9	399	56

Tabuľka č. 3 **Hodnotenie správania a udelené výchovné opatrenia žiakom zo SZP**

Stupne hodnotenia a udelené výchovné opatrenia	Gymnázia	SOŠ
	počet žiakov	
stupeň 2	1	51
stupeň 3	5	42
stupeň 4	-	6
pochvaly	29	41
opatrenia na posilnenie disciplíny	6	96

Žiaci zo SZP na **gymnáziách** sa často zapájali do **mimoškolských aktivít a projektov**, navštevovali záujmové krúžky, zúčastnili sa vedomostných, recitačných a športových súťaží. Riešili predmetové olympiády a v 1 škole sa zapojili do stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ). Všetci 4 žiaci zo SZP osemročného športového gymnázia sa zúčastnili rôznych športových súťaží, 1 žiak bol hráčom extraligy v doraste a junioroch a reprezentant SR do 17 rokov v hokeji.

Žiaci **SOŠ** sa zapájali do rôznych mimoškolských aktivít menej ako žiaci gymnázií. Boli členmi záujmových krúžkov, riešili vedomostné súťaže a olympiády. Zúčastnili sa kultúrnych podujatí a športových súťaží. Žiaci z 3 škôl sa zapojili do riešenia SOČ, 1 žiak zvíťazil v krajskom kole recitačnej súťaže. Žiaci zo SZP v 1 SOŠ v Prešovskom kraji sa zapájali do aktivít zameraných na ochranu prírody, rómsku kultúru, na prácu s drevom a ich výroby sa využili na prezentáciu školy pri rôznych príležitostiach.

Stredné školy problematike začlenenia žiakov zo SZP venovali primeranú pozornosť. V kontrolovaných gymnáziách v porovnaní so SOŠ bola dochádzka žiakov oveľa lepšia a počet neospravedlnených hodín na žiaka bol najviac 0,25 hodín, pričom v SOŠ bol od 0,94 do 10 hodín. Riaditelia gymnázií nemuseli prijímať žiadne opatrenia na zlepšenie dochádzky do školy. Výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov zo SZP na gymnáziách boli porovnateľné s výsledkami ostatných žiakov. V dôsledku neodôvodnenej absencie a nevhodného správania malo v SOŠ 99 žiakov (21,75 %) znížený stupeň zo správania a 96 žiakom (21,09 %) bolo udelené výchovné opatrenie na posilnenie disciplíny. Vzdelávacie výsledky žiakov SOŠ dosiahli slabšiu úroveň, 56 žiakov (12,30 %) bolo neprospievajúcich. Riaditelia škôl sa snažili eliminovať uvedené negatívne javy prijatím účinných opatrení a intenzívnejšou spoluprácou so zákonnými zástupcami a rôznymi poradenskými inštitúciami.